

**МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ
ДО ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ
(з досвіду роботи)**

**Філіпова Аліна Вікторівна,
майстер виробничого навчання
Державного навчального закладу
«Черкаський професійний автодорожній ліцей»**

e-mail: alinafilipova27@gmail.com

Розширення конкурентоспроможного й інноваційного сектора малих і середніх підприємств із високою доданою вартістю задекларовано одним із пріоритетів державної економічної політики в Україні. Такі підприємства є найбільш поширеною формою реалізації свободи підприємницької діяльності для основної маси громадян, передумовою здорової економічної конкуренції, а також зайнятості та підтримання добробуту для значної частини населення [1]. Надання здобувачам освіти знань, умінь і навичок з основ бізнесу та підприємницької діяльності дає можливість здобувачам освіти уявити як на практиці створюється бізнес, які фактори обумовлюють його ефективність, як здійснюється реалізація власних бізнес-ідей тощо.

На якість викладання інноваційних форм навчання як процесу суттєво впливають постійні контакти між здобувачем освіти і педагогом, розвиток співробітництва між здобувачами освіти, стратегія індивідуального підходу до базової підготовки, здібностей і можливостей учасників освітнього процесу і постійне удосконалення шляхів навчання.

Змішані підходи до навчання виявилися одними з найпопулярніших технологій сьогодення, тому що дозволяють скористатися гнучкістю і зручністю дистанційного курсу та перевагами традиційного класу. Змішане навчання дуже часто називають гібридним навчанням. Це пов'язано з тим, що змішане навчання акцентує увагу на суто механічному підході до змішування різних форм навчання. Гібрид являє собою поєднання нової, передової, з використанням можливостей ІТ-технології зі старою технологією і формування нового підходу (новації), з урахуванням відомих можливостей старої технології [2].

Розглянемо приклад проведення перевірних робіт на уроці виробничого навчання на тему «Створення власної справи» згідно з навчальними модулями зі стандартів професійної (професійно-технічної) освіти СП(ПТ)О 4222.N.82.11-2019 «Адміністратор» та СП(ПТ)О 4115.N.82.19-2018 «Секретар керівника (організації, підприємства, установи)» із застосуванням підвиду ротаційної моделі змішаного навчання «Перевернутий клас».

Перевернутий клас – це підвид ротаційної моделі в умовах змішаного навчання, при якому здобувачі освіти за визначеним графіком вивчають онлайн-частину вдома та офлайн-частину в навчальному закладі. Тобто вдома вони засвоюють теоретичний матеріал. А в аудиторії працюють із педагогом над виконанням навчально-виробничих робіт та представленням їх результатів.

Результатом вивчення теми мають бути сформовані згідно з вищезазначеними стандартами професійної (професійно-технічної) освіти наступні ключові компетентності: працювати в команді, відповідально ставитися до професійної діяльності, самостійно приймати рішення, діяти в нестандартних ситуаціях, планувати трудову діяльність, пошук та засвоєння нових знань, набуття нових умінь і навичок, визначати навчальні цілі та способи їх досягнення, оцінювати власні результати навчання, навчатися впродовж життя, професійної лексики та термінології, дотримання професійної етики, запобігання конфліктних ситуацій.

Методика проведення цього уроку зорієнтована на розвиток здатностей учнів до самостійного вирішення професійних проблем, формування умінь діяти у нетипових умовах та сприяє набуттю досвіду прийняття рішень у процесі колективної роботи.

Онлайн-частина передбачала проведення вступного та поточного інструктажу. Здобувачам освіти була запропонована ситуація: інвестор дарує 1 000 000 грн на реалізацію перспективної моделі бізнесу; створити власне підприємство з сайтом, товаром та доставкою за адресами. Вказується, що усі працівники знаходяться в умовах карантину та працюють віддалено. Здобувачі освіти, в свою чергу, мають не просто використати ці кошти, а й отримати прибуток та визначити, чи буде працювати підприємство через рік.

Вступний інструктаж проведено онлайн на платформі ZOOM (рис. 1), під час якого відбулась актуалізація опорних знань за допомогою тестування «Classtime» (рис. 1) та гра «Правда або брехня» на платформі «Kahoot!» – для засвоєння нового матеріалу (рис. 2).

БІБЛІОТЕКА СЕСІЇ КОМАНДНІ ІГРИ КЛАСИ

Допомога ★ *Список для Прямому* Аліна Протасова Базовий

Сесія: "Перевірка знань учнів "Створення власної справи""

2YQ3PP ↻ 👤 Запросити клас ★

Налаштування 👤 Відкрити Командні Ігри ↩ Зворотний зв'язок 📄 Експорт 🏁 Закінчити

УЧНІ ОНЛАЙН 3 / 13 🔴 Деактивувати усі питання ✔ Правильні відповіді показуються одразу!

Приховати імена		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Сортувати за іменем	12 балів	🔴	🔴	🔴	🔴	🔴	🔴	🔴	🔴	🔴	🔴	🔴	🔴
Василенко Богдана	9.00	✔	✔	✔	✔	✘	✔	✘	✘	✔	✔	✔	✔
Горовенко Вадим	7.00	✘	✘	✘	✔	✔	✔	✔	✘	✔	✔	✔	✘
Грива Юлія	11.00	✔	✔	✔	✔	✔	✔	✘	✔	✔	✔	✔	✔
Гуріненко Олександра	11.00	✔	✔	✔	✔	✔	✔	✔	✔	✔	✘	✔	✔
Копієв Богдан	7.00	✔	✘	✔	✔	✘	✔	✔	✔	✘	✘	✘	✔
Мартиненко Алісія	11.00	✔	✔	✔	✔	✔	✔	✔	✔	✔	✘	✔	✔
Охримчук Вікторія	8.00	✔	✔	✔	✔	✔	✔	✘	✘	✔	✔	✘	✘
Рудас Олександр	9.00	✔	✔	✔	✔	✘	✔	✔	✔	✔	✔	✘	✘
Сухар Оксана	10.00	✔	✔	✘	✔	✔	✔	✔	✘	✔	✔	✔	✔
Чопик Мирослава	10.00	✔	✘	✘	✔	✔	✔	✔	✔	✔	✔	✔	✔
Шевест Любомир	10.00	✔	✔	✔	✔	✔	✔	✔	✔	✔	✘	✔	✘
Якименко Анастасія	11.00	✔	✔	✔	✔	✘	✔	✔	✔	✔	✔	✔	✔
Якименко Яна	11.00	✔	✔	✔	✔	✘	✔	✔	✔	✔	✔	✔	✔

Рис. 1. Тестування на платформі «Classtime»

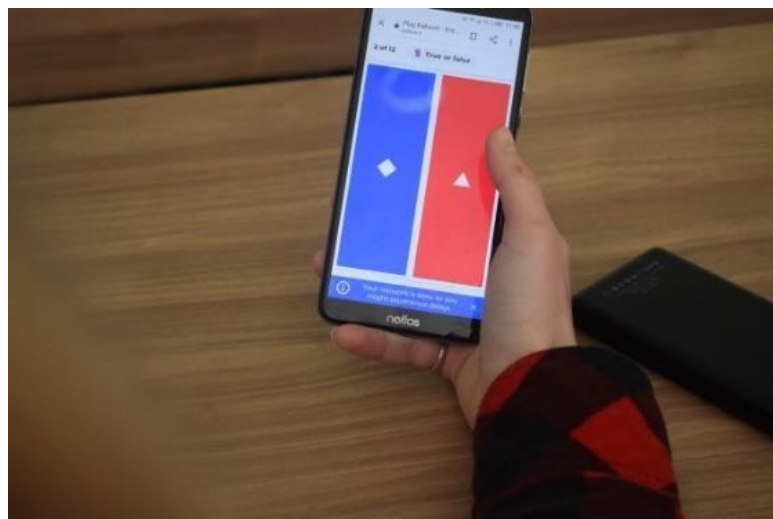

Рис. 2. Гра «Правда або брехня» на платформі «Kahoot!»

Для опрацювання нового матеріалу транслювалась презентація та коментувались основні складові теми: стадії та етапи створення власної справи, управлінський та життєвий цикл підприємства та його трудового колективу, варіанти початку бізнесу, бізнес моделі.

Поточний інструктаж також проводився в онлайн-режимі. Здобувачі освіти розподілились на 10 ділових ролей: директор підприємства, керівник відділу кадрів, керівник відділу маркетингу, рекламщик, адміністратор, юрист, бухгалтер, секретар керівника, інженер з охорони праці, кур'єр. Відповідно до кожної ролі були запропоновані завдання. Деякі завдання розраховані на декілька осіб одночасно. Перелік завдань відповідних ролей

пропонувався наступний: прийняття рішення щодо реалізації підприємства; прийняття на роботу працівників; оформлення особових справ; планування маркетингу; оформлення реклами; реєстрація юридичних документів; підписання трудових договорів; розробка бізнес-плану; обчислення заробітної плати, витрат, оподаткування; ведення бази клієнтів.

Завдання в кейсах складені так, що кожна професійна роль поєднується з іншою. Наприклад, певні ідеї маркетолога та рекламщика неможливо реалізувати без обрахунків бухгалтера та узгодження директора, або до роботи з кейсами ніхто не може приступити без зарахування в штат підприємства (завдання «Керівник відділу кадрів») та проходження інструктажу з охорони праці та безпеки життєдіяльності (завдання «Інженер з охорони праці») (рис. 3).

Рис. 3. Структура завдань у кейсах

Здобувачам освіти були надіслані наступні матеріали на Google disk:

- шаблони, бланки, таблиці, документи, зразки;
- посилання на джерела інформації;
- посилання на безкоштовні платформи, на яких можна створити сайт.

Групова робота реалізовувалась за допомогою програми ZOOM, що дозволяє розгалужувати учасників в окремі кабінети, до яких можливо приєднатись майстру виробничого навчання в будь-який час та проконсультувати за потреби.

У офлайн-частині (заклучний інструктаж) здобувачі освіти доповідали результати роботи у вигляді презентацій (рис. 4), при цьому дискутували, аналізували, рефлексували, порівнювали, оцінювали та самооцінювали роботи, узагальнювали та робили висновки.

Рис. 4. Доповіді здобувачів освіти про результат роботи

Таким чином, здобувачі освіти відтворюють процес та організацію роботи на підприємстві. Це дозволяє збільшити розуміння про те наскільки важлива професія адміністратор та секретар керівника, як робота кожного працівника взаємопов'язана між собою, розкриває поняття системи процесу роботи, розширює світогляд на ці професії, а також піднімається питання ділового спілкування, конфлікти та їх вирішення, методу управління працівниками, спрацьованість, мотивація.

Кейси «Бухгалтер», «Юрист», «Маркетолог» не були виконані в повному обсязі. Це залежало від таких негативних факторів:

- неякісний інтернет, поганий мобільний зв'язок;
- відсутність технічного забезпечення, або неможливість підтримувати офісні програми;
- відсутність співпраці «здобувач освіти»-«здобувач освіти», «здобувач освіти»-«майстер виробничого навчання».

У цій формі виконання кейсів здобувачами освіти майстер виробничого навчання не має змоги повністю прослідкувати за їх роботою, побачити як вони співпрацюють, вказати на їх помилки в процесі, зорганізувати працю в колективі групи, згрупувати здобувачів освіти на спільну працю, відредагувати ділове спілкування або взагалі не побачити конфлікт, що може призвести до збою роботи підприємства.

Отже, використання змішаного навчання дає можливість формувати професійні компетентності майбутніх робітників інфраструктурного напрямку, реалізовувати їхні власні підприємницькі ідеї.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Синицина Г.А., Рачкован О.Д. Основи бізнесу та підприємницької діяльності: конспект лекцій / Г.А. Синицина, О.Д. Рачкован. Харків: ХДУХТ, 2019. 93 с.
2. Теорія та практика змішаного навчання: монографія / В.М. Кухаренко, С.М. Березенська, К.Л. Бугайчук, Н.Ю. Олійник, Т.О. Олійник, О.В. Рибалко, Н.Г. Сиротенко, А.Л. Столяревська; за ред. В.М. Кухаренка. Харків: «Міськдрук», НТУ «ХП», 2016. 284 с.
3. СП(ПТ)О 4222.N.82.11-2019 професія Адміністратор, видання офіційне. Київ, 2019.
4. СП(ПТ)О 4115.N.82.19-2018 професія Секретар керівника (організації, підприємства, установи), видання офіційне. Київ, 2019.
5. Підготовка майстра виробничого навчання до занять: Методичні рекомендації / Укладач С.О. Заславська. Донецьк, 2007. 64 с.
6. Шевчук С.С. Інноваційні підходи до навчання професії: Методичний посібник. – Донецьк: ПО ІПП УМО АПН України. 2012. 120 с.